

Al generale Ferracuti chiederai come è nata questa gloriosa tradizione.

La tradizione dell'acrobazia collettiva, direi che è proprio nata in Italia prima della seconda guerra mondiale e le prime occasioni di esibizione ci sono state proprio qui in Ungheria negli anni Trenta. Poi è continuata e le Frece tricolori adesso sono il risultato di tanti anni di tradizione, di cultura aeronautica, di professionalità.

Cultura aeronautica e cultura in generale. Lei ha usato un termine, "cultura" che fa parte del nostro lavoro quotidiano. Cultura e tecnologia in aeronautica: questo binomio che cosa le suggerisce?

Direi che la seconda non riuscirà mai a svilupparsi adeguatamente se non c'è la prima. Se non c'è quindi cultura aeronautica diffusa a tutti i livelli nel Paese, non solo tra chi si dedica poi attivamente allo sviluppo di questo settore: cultura aeronautica è qualcosa che dovrebbe permeare, secondo il mio parere, la vita nazionale in tantissime delle sue attività. Ci sono Paesi, anche europei, in cui questa cultura è molto più diffusa che da noi, e questo è qualcosa che mi rincesce. Quando lei va in Francia, quando lei va in Inghilterra in particolare, lì vede veramente cosa vuol dire cultura aeronautica, quindi da quello deriva una migliore comprensione di ciò che poi l'aviazione, sia civile che militare fa nel Paese, e quindi un supporto più basato su una conoscenza reale che è fondamentale.

Un importante letterato italiano qualche tempo fa mi ha detto "Quello che manca alla società di oggi è un umanesimo tecnologico". Questi piloti, bravissimi, addestrati alla perfezione, sembrano dei robot. Ma dietro questi robot c'è sempre un uomo?

Forse proprio in loro si può trovare questo umanesimo tecnologico. Perché il volo non credo assolutamente che possa essere solamente tecnologia, non almeno con le Frece Tricolori. Il volo, a volte, è addirittura poesia, la si sente profondamente da lassù.

Chiediamo conferma al comandante De Rinaldis: che cosa si sente ad essere lassù, a rappresentare l'Italia in questo modo? Io da sotto ho avuto i brividi, invece lei, credo, abbia ben altro da fare quando pilota.

Ferracuti tábornoktól megkérdezném, hogyan alakult ki ez a dicsőséges hagyomány.

A csoportos akrobatika hagyománya Olaszországban alakult ki a második világháború előtt, és az első bemutatók éppen itt Magyarországon voltak a harmincas években. A hagyományt aztán folytatták, és a mostani Frece Tricolori a légierők sok évi kulturált és szakszerű tevékenységének az eredménye.

Kulturált légierők és kultúra általában. Az Ön által megnevezett kultúra mindennapi munkánk részét képezi. Kultúra és technológia a légierőknél: ez a két elnevezés mit sugall Önnek?

Azt mondanám, hogy a második soha nem tudna megfelelően fejlődni az első nélkül. Ha a repülési kultúra nem terjed el minden szinten az egész országban, nemcsak azok között, akik életüket az ágazat fejlődésének szentelik, az nem helyes. A repülési kultúra egy olyan dolog, amelynek, véleményem szerint, át kellene itatnia az ország életének számtalan mozzanatát. Vannak olyan országok, még itt Európában is, ahol ez a kultúra sokkal elterjedtebb, mint nálunk, és ez nagyon fáj nekem. Amikor Ön Franciaországba vagy méginkább Angliába megy, ott láthatja valójában, mit jelent a repülési kultúra, és ebből a kultúrából az ország polgári és katonai repülése alapsan megismerhető. Ez egy valóságos ismereten alapuló, alapvetően szükséges tudás.

Egy ismert olasz irodalmár nemrégén azt mondta nekem: "Ami hiányzik a mai társadalomnak az egy technológiai humanizmus". Ezek a csodálatosan képzett pilóták robotoknak tűnnek. Ezek mögött a robotok mögött mindig van ember?

Talán éppen bennük lehetne rátalálni a technológiai humanizmusra. Meggyőződésem szerint a repülés nem lehet kizárólag technológiai kérdés, legalábbis a Frece Tricolori kötelékében nem az. A repülés időnként egyenesen költészetbe csap át, ezt igazán oda-fent lehet érezni.

De Rinaldis parancsnok, kérjük erősítse meg az elmondottakat. Mit jelent ott fent lenni és Olaszországot képviselni ezen a módon?